

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: MASHINASOZLIK TEXNOLOIYASI ASOSLARI		
Fan kodi: MTA4704	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 4	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Texnologik mashinalar va jihozlar		
Fan qaysi yo'naliш talabalari uchun: 60720700-Texnologik mashinalar va jixozlar (maishiy texnika)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Nigmadjonov S.K., Nurmuxamedov X.S.		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 180	Email: samugdjan_nigmadjanov@gmail.com ;	
Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi : Nigmadjonov S.K.		
Prerekvizitlar: Kimyo sanoati va sanoatning barcha sohalari uchun kadrlarni tayyorlash	Tanlov turi: majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni: «Mashinasozlik texnoloiyasi asoslari» o'quv fani ixtisoslik fan hisoblanib, Fanni o'rganishda mashina detallari zagotovkasiga dastgoxlarda ishlov berish, texnologik jarayonlarni loyixalash asoslari va mashinalarni yigish texnologiyasini bilishdir. Detal, uzel va qurilmalarni yasashda tayyorlov, yig'ma va nazorat jarayonlarni bajarishda qo'llaniladigan uskuna, asbob va moslamalar, texnologik jarayonlar ketma-ketligi va tavsifi		

Fanning maqsadi: Ta'lif maqsadining tubdan o'zgarishi ta'lif mazmunida uz ifodasini topadi. Mashinalarni uzlusiz ravishda takomillashtirish, ularning quvvati, massasi, xamda aniqligi va ishonchlilikini o'rtinga olib keladi. Ko'p seriyali va katta miqdorda maxsulot ishlab chiqaradigan mashinasozlik korxonalarida tayyor detal o'lchamlariga yaqin bo'lgan, iqtisodiy jixatdan samarali shaklga ega bo'lgan zagotovkalar ishlatilishi kerak. Bu esa o'z navbatida chiqindiga ketayotgan metal miqdori, qayta ishlashga ketayotgan vaqtini tejash imkonini beradi. Talabalarda umumiy xolda maxsulotlarni ishlab chiqarishda aniq o'lchamlarga ega zagotovkalar olishning zamonaviy texnologiyalaridan foydalanish, chiqindi kam xosil bulishini ta'minlaydigan tushuncha xosil qilshdur.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- qurilmasozlik va butlovchi qo'yimlar tayyorlash texnologiyasi,
- mashina va qurilmalarni konstruktiv texnologik va samaradorligining o'ziga xosligi,
- standart detal va uzellardan foydalanib qurilmalarni yi'ish texnologiyasi haqida **tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)**
- detal va uzellarni tayyorlashda maxsus standartlarni,
- yangicha ishlab chiqarish va yig'ish texnologiyalarini,
- nostandard mashina va qurilmalarni ishlab chiqarishning murakkab jixatlarini, detal, uzel va qurilmalarni turli xil belgililar orqali sinflashni,
- taklif etilgan tayyorlash va yig'ish texnologiyasini,mashinasozlik texnologiyasi soxasidagi oxirgi yutuqlarni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**
- tayyorlash va yigish texnologiyasining afzallik va kamchiliklarini tushuntirib berish,
- mavjud samarali uzel va detallardan yangi qurilma olish,

detalni tayyorlashda texnologik marshrut tuzish, tayyorlash texnologiyasida u yoki bu afzallik va kamchiliklarni baxolash va taxlil qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (malaka)***

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlar

Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlar maxsus jihozlangan o'quv xonalarida bir akademik guruh uchun bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida olib borilishi, mos ravishda pedagogik va axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llagan holda olib borilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lif

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlasmalar, referatlar tayyorlanadi

Nº	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ul ot soatlar haimi	Mustaqil ta'lif soatlari
1	Fanga kirish.Texnologik jarayonlarni loyixalash. Umumiy ma'lumotlar.			
2	Ishlov berish aniqligi. Mashinasozlikda aniqlik va unga erishish			
3	Zagotavka tanlash Ishlov berishda zagotovkani bazalash.			
4	Ishlov berishda prikusklar va dopusklar (qo'shimchalar, qo'yimlar)			
5	Moslamalarni loyixalash. Detalni o'rnatish elementlari va siqish moslamalari.			
6	Mashina detallari yuzalariga ishlov berish			
7	Teshiklarga ishlov berish. Parmalash, zenkerlash, jilvirlash, sayqallahash.			
8	Rezbalar hosil qilish usullari. Ichki va tashki rezbalar o'yish.			
9	Sovuq xolatdagi metallarga bosim ostida ishlov berish			
10	Reduktor qobigi va boshqa qobiqlarga mexanik ishlov berish			
11	TSilindrik va konussimon g'ildiraklarga ishlov berish va pardozlash.			
12	Mashinalarni yig'ish texnologik jarayonlari			
Jami		24	24	72

Asosiy adabiyotlar

1. Omirov A.Y., Kayumov A.X. Mashinasozlik texnologiyasi. Darslik. TTUzbekiston”, 2003.-380 b.
2. Nurmuxmedov X.,S. va boshqalar. Neft va kimyo mashinasozligi texnologiyasi. Darslik . T. “Fan va texnologiya” 2013, 220 b.

3. Поникаров И.И. Машины и аппараты химических производств. – М.: Химия, 1988. – 340 с.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev SH.M.Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz.– T.:O'zbekiston, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.–T.:O'zbekiston, 2017.-48 b.
3. Корсаков В.С. Основи технологии машиностроения. - М.: Высшая школа, 1974.
4. Берлиннер Ю.И., Балашов Ю.А. Технология химического и нефтехимического машиностроения. Учебник,-М.:Машиностроения, 1976,- 255 с.

Internet saytlari

1. www.texnologiy.ru,
2. www.ziyonet.uz
3. www.bilimdon.uz
4. www.ref.uz
5. www.omgtu.ru
6. www.dpo-msu.ru
7. www.ximik.ru

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	10.00 – 12.00	310
2.	Chorshanba	14.00 – 16.00	310
	Payshanba	10.00 – 12.00	310